

Vyhledávání Nalezená (1) Odložene Nábovída

Historie dotazů Nejstarší: 2. 3. 4. Poslední

Hledat za posledních dní

Forma zjištění ochránce

Fořadové číslo Rok Agenda

Spisová značka

Šetřeny úřad/Doklený subjekt

Stážovatel

Výsledek šetření

Oblast práva

Věc

Hledání nulovým

Prohledat právní věty
Prohledat texty dokumentů

- Jen s právní vědou
- Datum podání od
- Datum podání do
- Datum vydání od
- Datum vydání do

Hejlik

Vztah k českým právním předpisům

Kategorie

Sp.

Vztah k evropským právním předpisům

Kategorie

Číslo	Rok	Právní předpis	Číslo	Podst.	Pism.
155	1995	Právní předpis	61	2	X

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 20. dubna 2015
Sp. zn.: 5090/2014/VOP/KPV

Vážený pane doktore,

dovoluji si Vás informovat o svém stanovisku ve věci postupu Orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra (dále jen „OSZ MV“) při vyřizování žádosti o převádění výplaty důchodu na účet u banky. Nesouhlasíte s tím, že OSZ MV po žadateli vyžaduje, aby doložil ověření správnosti údajů o účtu ze strany banky, které je součástí formuláře žádosti.

V této věci s Vámi již v prosinci minulého roku telefonicky hovořila pověřená pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Pavlíčková a vysvětlila Vám, že nejsou dány důvody pro to, abych ve věci zahájila šetření. Protože jste její sdělení odmítl akceptovat, přistoupila jsem nyní k písemnému vyjádření.

Jste názoru, že jednání OSZ MV je protiprávní, neboť žádný právní předpis neoprávnňuje OSZ MV k tomu, aby uložil žadateli o výplatu důchodu na účet povinnost doložit potvrzení banky o správnosti údajů o účtu. Argumentujete ustanovením § 6 správního řádu, podle něhož má správní orgán postupovat tak, aby dotčené osoby nebyly zatěžovány a nevznikaly jim zbytečné náklady. Jste přesvědčený, že banky by samy mohly provádět autorizaci v komunikaci se správním úřadem.

V souladu s ustanovením § 64 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se na základě žádosti příjemce důchodu důchod poukazuje na účet příjemce u banky v České republice. Jedná se o odchylku od obecného pravidla, podle něhož se důchody vyplácejí v hotovosti. Zákon přitom definuje účet, na který se důchod poukazuje, zcela jednoznačně, nemůže se jednat o jakýkoliv účet, ale o *účet příjemce*. Z ustanovení tedy dle mého názoru jasně vyplývá nezbytnost ověření, že účet, na který má plátce důchodu důchod zasílat, skutečně patří příjemci důchodu. Vystávají pak otázky, kdo má ověření této skutečnosti zajistit a jakým způsobem.

Nemohu s Vámi souhlasit v tom, že by banky mohly samy vůči plátcům důchodu provést autorizaci účtu. Podle § 38 odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, se na všechny peněžní služby bank vztahuje bankovní tajemství. Zprávy o záležitostech týkajících se klienta může banka podat orgánu sociálního zabezpečení bez souhlasu klienta jen v případech taxativně vymezených v § 38 odst. 3 písm. f) a odst. 4 zákona o bankách. Těmito případy jsou řízení o pojistném na sociální zabezpečení, které klient dluží, včetně dluhu na přírůžce k pojistnému, penále a pokutách, ve věci řízení o přeplatku na dávkách, které je klient povinen vrátit, a ve věci řízení o vrácení dávky připsané na účet klienta po dni, za který náležela poslední výplata dávky zemřelého oprávněného. Banky tedy nesmí poskytovat orgánu sociálního zabezpečení údaje o účtu svého klienta bez jeho souhlasu jen pro účely zařízení výplaty důchodu na účet.

Pokud jde o způsob ověření majitele účtu, domnívám se, že například smlouva o vedení účtu nebo průkazka k účtu nejsou dostatečně průkaznými prostředky, neboť ke dni žádosti o poukazování důchodu na účet již nemusí být platné. Orgán sociálního zabezpečení je ve své činnosti vázán zásadou materiální pravdy, musí tedy postupovat tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Potvrzení přímo od banky se v tomto směru jeví jako nejvhodnější prostředek ověření. V této souvislosti podotýkám, že stejným způsobem jako OSZ MV postupuje i Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“).

Ustanovení § 6 odst. 2 správního řádu, kterým argumentujete na podporu svého tvrzení o neoprávněném postupu OSZ MV, zakotvuje zásadu procesní ekonomie a zásadu povinné součinnosti správního orgánu s dotčenými osobami při obstarávání podkladů pro vydání rozhodnutí nebo provedení jiného úkonu. Správní orgán by měl volit co nejúčinnější prostředky, které však zároveň nevyvolají vznik zbytečných nákladů, a to nejen u dotčených osob, ale ani u samotného správního orgánu. Správní orgány by také neměly dotčené osoby nepřiměřeně zatěžovat. Současně ale zákon předpokládá, že potřebnou součinnost poskytně i žadatel správnímu orgánu, a to zejména v těch případech, kdy je řízení v dispozici žadatele a ten má zájem na tom, aby jeho žádost byla co nejrychleji vyřízena.

I kdybych případně vzala v úvahu možnost udělení souhlasu majitele účtu s autorizací účtu bankou pro účely zařízení výplaty důchodu na účet (např. již při uzavření smlouvy o vedení účtu), nedokážu si při množství žádostí o přiznání důchodu a zařízení výplaty důchodu na účet u banky představit, že by orgán sociálního zabezpečení sám žádal banky o ověření údajů o účtu. Právě s ohledem na množství vyřizovaných žádostí by dle mého názoru nebylo možné po orgánu sociálního zabezpečení spravedlivě požadovat, aby řešil každou žádost o výplatu důchodu na účet s příslušnou bankou jednotlivě. Takový postup by nebyl hospodárný, spíše by činnost orgánu sociálního zabezpečení komplikoval, a ten by se potom na jednotlivé banky obracel zřejmě v nějakých delších časových úsecích s hromadnou žádostí o ověření majitelů účtů. Jistě mi dáte za pravdu, že toto řešení by rozhodně nebylo ve prospěch žadatelů.

Vzhledem k výše uvedenému považuji postup OSZ MV i ČSSZ při ověřování skutečnosti, že účet, na který má být důchod poukázán, je účtem příjemce důchodu, za legitimní.

Také jste přesvědčen, že o výplatě důchodu na účet orgán sociálního zabezpečení rozhoduje, a měl by proto ve věci vydat rozhodnutí. Vycházíte z ustanovení § 86 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, které podle Vás žádou výlukou z vydání rozhodnutí neobsahuje a naopak uvádí, že na všechna jednání – úkony v rámci důchodového pojištění se vydávají písemná rozhodnutí. V telefonickém rozhovoru s Mgr. Pavlíčkovou jste oprávněnost svého tvrzení o nutnosti vydat rozhodnutí dokumentoval tím, že není-li vydáno rozhodnutí, nemůžete se proti postupu OSZ MV bránit.

Ani v tomto případě Váš názor nesdílím. Ustanovení § 86 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení nevymezuje případy, v nichž se vydává, či nevydává rozhodnutí, ale upravuje formu a náležitosti rozhodnutí. O poukazování důchodů na účet u bank orgány sociálního zabezpečení nerozhodují. Podle zákona

o organizaci a provádění sociálního zabezpečení rozhodují ČSSZ a v oboru své působnosti též OSZ MV o dávkách důchodového pojištění a zařizují, resp. provádějí výplaty těchto dávek [§ 5 písm. a) bod 1. a § 9 odst. 2]. Orgány sociálního zabezpečení ve svých rozhodnutích o přiznání a změně (tj. snížení, zvýšení výše, či odnětí) důchodu uvádí také informaci o způsobu výplaty důchodu, o výplatním termínu, příp. o doplatku důchodu.

Povahou oznámení o výplatě důchodu se opakovaně zabývaly i soudy. Podle konstantní judikatury¹ oznámení o výplatě důchodu není součástí výroku rozhodnutí a svojí povahou nejde o rozhodnutí o zákonných nárocích ve věcech důchodového pojištění, je to pouze informace pro pojištěnce.

Pokud jde o možnost obrany v případě, že orgán sociálního zabezpečení nezařídí výplatu důchodu na účet u banky, mohu zmínit žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 3 správního řádu. Na základě obecné zásady vyřizování věci bez zbytečných průtahů lze tento prostředek ochrany využít nejen na vydání rozhodnutí, ale i na jakékoliv úkony správního orgánu, na které se vztahuje správní řád.

S pozdravem

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
JUDr. V P

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112

¹ Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 3. 2005, sp. zn. 3 Ads 15/2004, č. 1033/2007 Sb., www.nssoud.cz, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. 3 Ads 80/2006, č. 1074/2007, www.nssoud.cz

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 29. července 2015
Sp. zn.: 5090/2014/VOP/KPV

Vážený pane doktore,

odpovídám na elektronické podání, kterým jste vyjádřil nespokojenost s mým stanoviskem ve věci ověřování účtu u banky pro účely převádění výplaty důchodu na účet.

Nejprve bych chtěla reagovat na Vaše výhrady k formulacím, jimiž jsem popsala obsah Vašeho podání. Stejně jako v jiných případech jsem se snažila shrnout význam námitek, kterými jste napadal postup orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra, nikoliv je doslovně opsat. I po opakovaném přečtení Vašeho podání mám za to, že jsem obsah Vašich námitek výstižně shrnula, aniž bych se odchýlila od jejich významu.

Pokud jde o věcnou stránku případu, Vaše podání nepřináší skutečnosti, jež by mě přiměly ke změně stanoviska. Chápu, že můžete mít jiný názor, ve vztahu ke stěžovatelům však není mým úkolem prosazovat jejich názory. Ve prospěch stěžovatelů mohu v souladu se zákonem o veřejném ochránci práv zasáhnout tehdy, zjistím-li v postupu správního úřadu rozpor se zákonem či jiné pochybení.

Mohu působit i ke změně praxe úřadu, ale ve Vaší záležitosti jsem k tomu neshledala důvody. Požadavek orgánů důchodového pojištění na doložení potvrzení banky o správnosti údajů týkajících se identifikace účtu nepřináší v praxi problémy, respektive nejsem s žádnými problémy seznámena, a neshledávám v tomto požadavku závažný zásah do veřejných subjektivních práv poživatele důchodu. Naopak ho považuji za zcela legitimní, neodporující právní úpravě. Chápu ho nejen jako ochranu prostředků plynoucích z veřejných rozpočtů, ale současně i jako určitou ochranu příjemce důchodu.

Vážený pane doktore, respektuji, že máte na věc jiný názor, avšak důvody pro zahájení šetření postupu orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra jsem neshledala.

S pozdravem

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
JUDr. V P

Vážená pani
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
V čejněj ochránkyňě práv,

obdržel jsem text písemnosti, kterou jste elektronicky podepsala a která je vedena pod Sp. zn.: 5090/2014/VOP/KPV a je datována dnem 20. dubna 2015.

Než přistoupím ke svému vyjádření, nejdříve jedna poznámka. Počátkem srpna loňského roku jsem zaslal Vašemu úřadu žádost o posouzení. Počátkem měsíce prosince 2014, jsem kontaktoval pověřenou pracovníci K.VOP pani Mgr. Pavlíčkovou, s tím, že jsem se chtěl dozvědět, jak daleko dospěl Vaši pracovníci po 4 (čtyřech měsících) při řešení předloženeho problému, případně zda je třeba ještě něco dodat. Pani Mgr. Pavlíčková mi telefonicky sdělila, že dosud neudělala nic, neboť byla dlouhodobě nemocná a že ve spise není nic jiného, než to, co jsem dodal, ale že se případi bude věnovat. V rozhovoru mi potvrdila, že mám v podstatě pravdu, tedy ukládat takovou povinnost občanovi orgán sociálního zabezpečení ukládat nemůže. Uběhlo opět několik měsíců a počátkem dubna letošního roku jsem se opět pokoušel telefonicky s pani Mgr. Pavlíčkovou domluvit na termínu návštěvy do spisu. Tento kontakt se nezdařil, ale pan Mgr. Hrubý mi opětovně sdělil, že nahlédnutí do spisu je zbytečné, protože spis žádá jiné písemnosti, než ty, které jsem dodal, neobsahuje. Tentokrát jsem obdržel síh, že do konce týdne obdržím vyjádření. Opět se nic nestalo. Teprve na další urgenci jsem obdržel shora uvedenou informaci o stanovisku úřadu. Byl jsem nemile zaskočen obsahem tedy úrovní věcné stránky pohledu na problému. Je mi jasné, že se poměrně závážnou problematikou nikdo nezabýval a až na moji urgenci zřejmě duo Mgr. Pavlíčková a Mgr. Hrubý velice narychlo „vyrobili“ zmíněnou odpověď. Znovu opakují, že nízká úroveň mi velice zklamala.

Nyní předkládám svoje odborné připomínky k jednotlivým částem (odstavcům). Nejsou označeny, ale myslím nebude tento postup dělat problému, zejména když budou oba texty pohromadě.

O1.

Formulace je nesprávná. Žádal jsem posouzení, zda je OSZ MV oprávněn ukládat povinnost dle kterého zákona, tím, že občan je povinen bankou ověřit číslo svého účtu.

O2.

Text tohoto odstavce není pravdivý, viz úvod.

O3.

Nesprávně pochopený text mého podání a účelově překroucený význam.

O4.

Ve výkladu textu tohoto odstavce mne zařazujete, omlouvám se, že volím tuto formulaci, i když vím, že jste ji nesesťavovala, ale pouze podepsala, když text písemnosti formulovala pani Mgr. Pavlíčková či pan Mgr. Hrubý mezi darebáky a zločince, kteří nechtějí nic jiného, než OSZ osádit. Není jasné z jakého důvodu „jasně vyplývá nezbytnost ověření, že účet, na který má pláče důchod zasílat skutečně patří příjemci“. Jistě netřeba připomínat, že zde chybí doplnění, že k „danému účtu“ nemá držitelka práva i jiná osoba. Pokud by panovovala obava, že účet není příjemce důchodu potom má možnost s prostředky na účtu manipulovat i další

osoba, které mají k účtu přístup. Pokud se jedná o jiné zduvodnění, rád si je přečtu. Přesto zůstanu u této formulace. Plnění takové povinnosti mi připomíná podobný postup, který by spočíval v tom, že pokud občan v jakémkoliv řízení určí, že se bude domčovat do jeho vlastní datové schránky, musel by současně z Czech pointu „přinést potvrzení o tom, že číslo (identifikační kód) oné datové schránky je registrovan na jeho osobu.

Teprve poslední věta tohoto odstavce má smysl. „Kdo a proč má ověření zajistit? Opět se vracíme k hlavnímu problému a tím je otázka „může ověření jako povinnost uložit OSZ?

O5.

V tomto odstavci vidím největší chybu. Z Vašeho výkladu plyne, že ověření čísla účtu je peněžní služba. Prosim o doplnující sdělení, v čem spočívá „peněžní služba“ v případě, že banka potvrdí ano účet 123456/0000 patří panu XY. Nic víc nic miň.

Výklad ve Vaši písemnosti je „hrozivý“. Jsem přesvědčen na rozdíl od Vás, že výklad „bankovního tajemství“ znamená, že banka nesmí nikomu sdělovat žádné informace o svých klientech ve spojení se zůstatky na jejích účtech, o poskytnutých úvětech či jiných bankovních obchodech. Budu rád, když mě přesvědčíte o správnosti Vašeho názoru.

Kromě již sděleného považují obsah Vaši písemnosti pro mne za urážlivý, neboť je psán po 9 měsících bez žádného šetření, problematika je účelově zúžena a nemůže obsah k odpovědi osobě vzdělané v právu. (1 zmíněná judikatura se neyklá posuzované problematiky).

V posledním odstavci mi doporučujete a potvrzujete, že mám možnost „uplatnit opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 3 správního řádu.“ Jsem přesvědčen, že i tato rada je v rozporu s činností veřejně ochránkyňě práva neboť ustanovení § 1 odst. 1, z. č. 349/1999 Sb., o veřejném ochráně práva je povinností veřejného ochránce práva (dále jen "ochránce") působit k ochráně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, *jakož i před jejími nečinností*, a tím přispívat k ochraně zákládních práva a svobod. Jsem tedy přesvědčen, že tento prostředek jste měla uplatnit Vy prostřednictvím své kanceláře. To se však nestalo, neboť pracovníci, kterým byl případ přidělen, po celou dobu asi 9 měsíců, nečinili zhola nic.

Na závěr žádám, aby byla problematika přidělena někomu jinému, který se případu bude věnovat důkladněji a dříve, nikoliv za 9 měsíců, mi odpoví. V odpovědi očekávám, že se mi dostane poučení, o tom, který zákon stanoví povinnost občanovi, potvrzovat či identifikovat svůj vlastní bankovní účet, bankou.

Jsem ochoten zúčastnit se i osobní schůzky v Praze sloužící k vyjasnění situace. Očekávám Vaši odpověď a zůstávám s pozdravem Dr. P